הדר
HADAR
תורה · עבודה · חסד

רוצים עוד דְּבַש? סרקו אותי!

ט"ו - כ"א תִּשְׁרֵי תשפ"ז 25 בספטמבר - 3 באוקטובר 2026

• עִנְיְנֵי דְיוֹמָא •

ויקרא כג:מב-מג

בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים כָּל הָאֶזְרָח בְּיִשְׂרָאֵל יֵשְׁבוּ בַּסֻּכֹּת:

לְמַעַן יֵדְעוּ דֹרֹתֵיכֶם כִּי בַסֻּכּוֹת הוֹשַׁבְתִּי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹצִיאִי אוֹתָם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם אֲנִי ה' אֱלֹקֵיכֶם:

הפסוקים האלו מלמדים אותנו שהסוכות שאנחנו יושבים בהן במהלך שבעת ימי החג מזכירות לנו את הסוכות שבהן הקב"ה הושיב את בני ישראל אחרי יציאת מצרים, ואת המחסה שהוא העניק להם במדבר. אבל מה היו הסוכות האלה? במדרש מובאת מחלוקת:

ספרא אמור יב:יא

רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר סֻכּוֹת מַמָּשׁ הָיוּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר עֲנָנֵי כָּבוֹד הָיוּ.

- כשאתם יושבים בסוכה, איך זה משנה את החוויה שלכם לחשוב על הסוכה כעל ענני הכבוד כמו רבי עקיבא? ואיך זה לחשוב על הסוכה כעל הסוכות הממשיות – מין בקתות ואוהלים – שבני ישראל ישבו בהן, כמו רבי אליעזר? האם ייתכן ששתי הדעות נכונות? איך?

• מִדְרָשׁ •

ויקרא כג:מ

וּלְקַחְתֶּם לָכֶם בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן פְּרִי עֵץ הָדָר כַּפֹּת תְּמָרִים וַעֲנַף עֵץ עָבֹת וְעַרְבֵי נָחַל וּשְׂמַחְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹקֵיכֶם שִׁבְעַת יָמִים:

הנה שלוש תשובות, מתוך שלושה מדרשים שונים.

הנה ארבעת המינים:

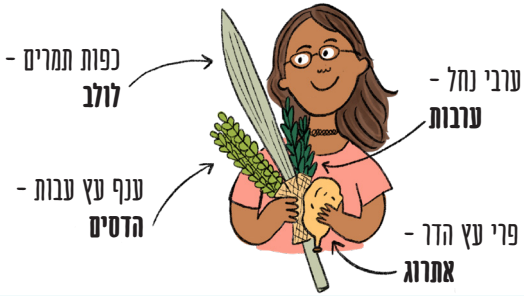

ויקרא רבה ל:ט

פְּרִי עֵץ הָדָר, זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁכָּתוּב בּוֹ :הוֹד וְהָדָר לָבָשְׁתָּ (תהלים קד:א).

כַּפֹּת תְּמָרִים, זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שֶׁכָּתוּב בּוֹ: צַדִּיק כַּתָּמָר יִפְרָח (תהלים צב:יג).

וַעֲנַף עֵץ עָבֹת, זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דִּכְתִיב: וְהוּא עֹמֵד בֵּין הַהֲדַסִּים (זכריה א:ח).

וְעַרְבֵי נָחַל, זֶה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דִּכְתִיב בֵּיהּ: סֹלּוּ לָרֹכֵב בָּעֲרָבוֹת בְּיָ-הּ שְׁמוֹ (תהלים סח:ה).

- אם ארבעת המינים מייצגים את הקב"ה – מה יכולה להיות המשמעות של לקרב אותם אל לבנו ולנענע אותם סביבנו?

ויקרא רבה ל:י

פְּרִי עֵץ הָדָר, זוֹ שָׂרָה שֶׁהִדְּרָה הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּשֵׂיבָה טוֹבָה, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים (בראשית יח:יא).

כַּפֹּת תְּמָרִים, זוֹ רִבְקָה, מַה תְּמָרָה זוֹ יֵשׁ בָּהּ אֹכֶל וְיֵשׁ בָּהּ עֻקְצִין, כָּךְ הֶעֱמִידָה רִבְקָה צַדִּיק וְרָשָׁע [יעקב ועשו].

וַעֲנַף עֵץ עָבֹת, זוֹ לֵאָה, מָה הַדַּס זֶה רָחוּשׁ בְּעָלִין [מלא בעלים], כָּךְ הָיְתָה לֵאָה רְחוּשָׁה בְּבָנִים.

וְעַרְבֵי נָחַל, זוֹ רָחֵל, מָה עֲרָבָה זוֹ בְּמוּשָׁה [נובלת] לִפְנֵי שְׁלֹשֶׁת הַמִּינִין, כָּךְ רָחֵל מֵתָה לִפְנֵי אֲחוֹתָהּ.

- מדוע חשוב לזכור בחג הסוכות את חייהן וסיפוריהן של האימהות, ולהחזיק אותן בידינו?

ויקרא רבה ל:יד

הַשִּׁדְרָה שֶׁל לוּלָב דּוֹמָה לַשִּׁדְרָה שֶׁל אָדָם,
וְהַהֲדַס דּוֹמֶה לָעַיִן,
וַעֲרָבָה דּוֹמָה לַפֶּה,
וְהָאֶתְרוֹג דּוֹמֶה לַלֵּב,
אָמַר דָּוִד אֵין בְּכָל הָאֵיבָרִים גָּדוֹל מֵאֵלּוּ, שֶׁהֵן שְׁקוּלִין כְּנֶגֶד כָּל הַגּוּף, הֱוֵי: כָּל עַצְמוֹתַי תֹּאמַרְנָה. (תהלים לה:י)

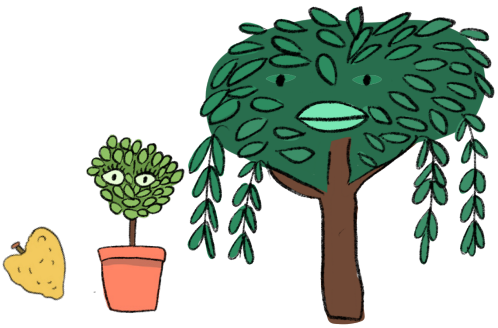

- למה לדעתכן חשוב להשתמש בכל הגוף שלנו כדי להתפלל לה' ולקיים מצוות?

• הֲלָכָה •

התורה אומרת לנו "בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ שִׁבְעַת יָמִים" (ויקרא כג:מב). מה זה כולל בדיוק? הגמרא אומרת:

תלמוד בבלי סוכה דף כח עמוד ב

"תֵּשְׁבוּ" — כְּעֵין תָּדוּרוּ. [כשכתוב "בַּסֻּכֹּת תֵּשְׁבוּ", הכוונה היא לגור בסוכה כמו שגרים בבית.]

השולחן ערוך מסביר שאנחנו אמורים לאכול, לשתות, לישון, ובאופן כללי לבלות בסוכה במשך כל שבעת ימי החג, ביום ובלילה, בדיוק כפי שאנחנו גרים בבתים שלנו במהלך שאר ימות השנה (אורח חיים תרלט:א).

אבל הבית שלכם הוא מקום נעים. לכן, אתם לא חייבים לישון בסוכה שלכם אם קר מדי, או אם קשה לכם לישון שם (רמ"א תרלט:ב; משנה ברורה תרמט:כט).

הנה כלל: דמיינו שמה שקורה עכשיו בסוכה היה קורה בתוך הבית הקבוע שלכם. האם הייתם עוזבים והולכים למקום אחר, או שהייתם נשארים ומסתדרים? מה שלא תהיה התשובה – זה מה שאנחנו עושים בסוכה.

לכן, אם יורד גשם חזק, אנחנו יוצאים מהסוכה וחוזרים לבית. אבל אם זה רק טפטוף קל האם באמת הייתן עוזבות את הבית שלכן בגלל זה, או שפשוט הייתן שמות דלי מתחת לטפטוף? אם זה לא כל כך נורא, אז זה כנראה רעיון טוב להישאר בסוכה! (אורח חיים תרלט:ה)

זה נחשב בסדר לאכול מאכלים קלים, כמו פירות, ירקות או גבינה, מחוץ לסוכה. אבל יש אנשים שמקפידים אפילו לא לשתות מים מחוץ לסוכה (תרלט:ב; משנה ברורה טו).

אחת הדרכים הטובות ביותר להפוך את הסוכה לבית שלכם למשך השבוע: למדו בה תורה! (אורח חיים תרלט:ד)

נסו את זה! חִשבו על דרכים חדשות לבלות זמן בסוכה השנה. מה עשיתן? איך זה הרגיש?

מכון הדר ע"ר | חובבי ציון 25 ירושלים | 02-563-3782 | israel@hadar.org | mechonhadar.org.il

כל הזכויות שמורות למכון הדר. ניתן להעתיק ולצלם למטרות לא מסחריות.
תוכן ועריכה: אפי אונטרמן, יצחק ברונשטיין, ג'רמי טאביק, איתן טוקר, שושי לוקשין, ציביה פרנק ויגודה, חנה קופץ, וג'ייסון רונוף. עיצוב: ג'ן קלור. איור: רבקה קרזנר.